

PIENI KAUPUNKI,
ISO ELÄMÄ

Heinola

Ilmastopositiivinen Heinola 2030 – Heinolan ilmastotiekartta HIT

Heinolan ilmastotiekartalla on käytännönläheiset tavoitteet

- Heinolan ilmastotiekartta (HIT) on käytännönläheinen ja päivitettävä suunnitelma, jonka tavoitteena on
 - edistää Heinolan vihreää imagoa ja elinvoimaisuutta
 - avata uusia mahdollisuuksia elinkeinoelämälle ja kaupunkilaisille
 - lisätä kaupunkilaisten hyvinvointia
 - edistää Suomen kansallisten ja EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista.
- Tiekarttaa on valmisteltu yhdessä Heinolassa toimivien yritysten, yrittäjien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Myös kaupunginvaltuutetut ovat osallistuneet ilmastotiekartan kokoamiseen ja kehittämiskohteiden priorisoimiseen. Lisäksi ilmastotiekartan työstämiseen on osallistunut ulkopuolisia asiantuntijoita.
- 'Emme ole valmistelemassa kieltoja ja rajoituksia, vaan haluamme auttaa heinolalaisia yrityksiä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.'
 - *Elinvoimajohtaja Heikki Mäkilä*

Heinola on ilmastoposiitivinen vuonna 2030.

Suomi on hiilineutraali vuonna 2035.

Tiekartan viitekehys ja keskeiset teemat

VISIO & TAVOITE

Ilmastoposiitiivinen Heinola 2030

TEEMAT

Bio- ja kiertotalous

Energiaratkaisut

Liikenne ja logistiikka

Luonto ja matkailu

Hiilineutraali
rakentaminen

Kestävä kulutus

TYÖKALUT JA
PROSESSIT

TYÖKALUT (hankinnat, rahoitus, viestintä, nopeat kokeilut, co-creation, monialaiset tiimit)

EKOSYSTEEMIT (julkinen, teollisuus, yritykset/startupit)

ALUSTA (ilmastoyhteistyöhön ja yritysten kasvuun)

DATA (tiedolla johtaminen, mittarit, käden- ja jalanjälkilaskelmat,
digitaaliset ratkaisut, tilannekuva)

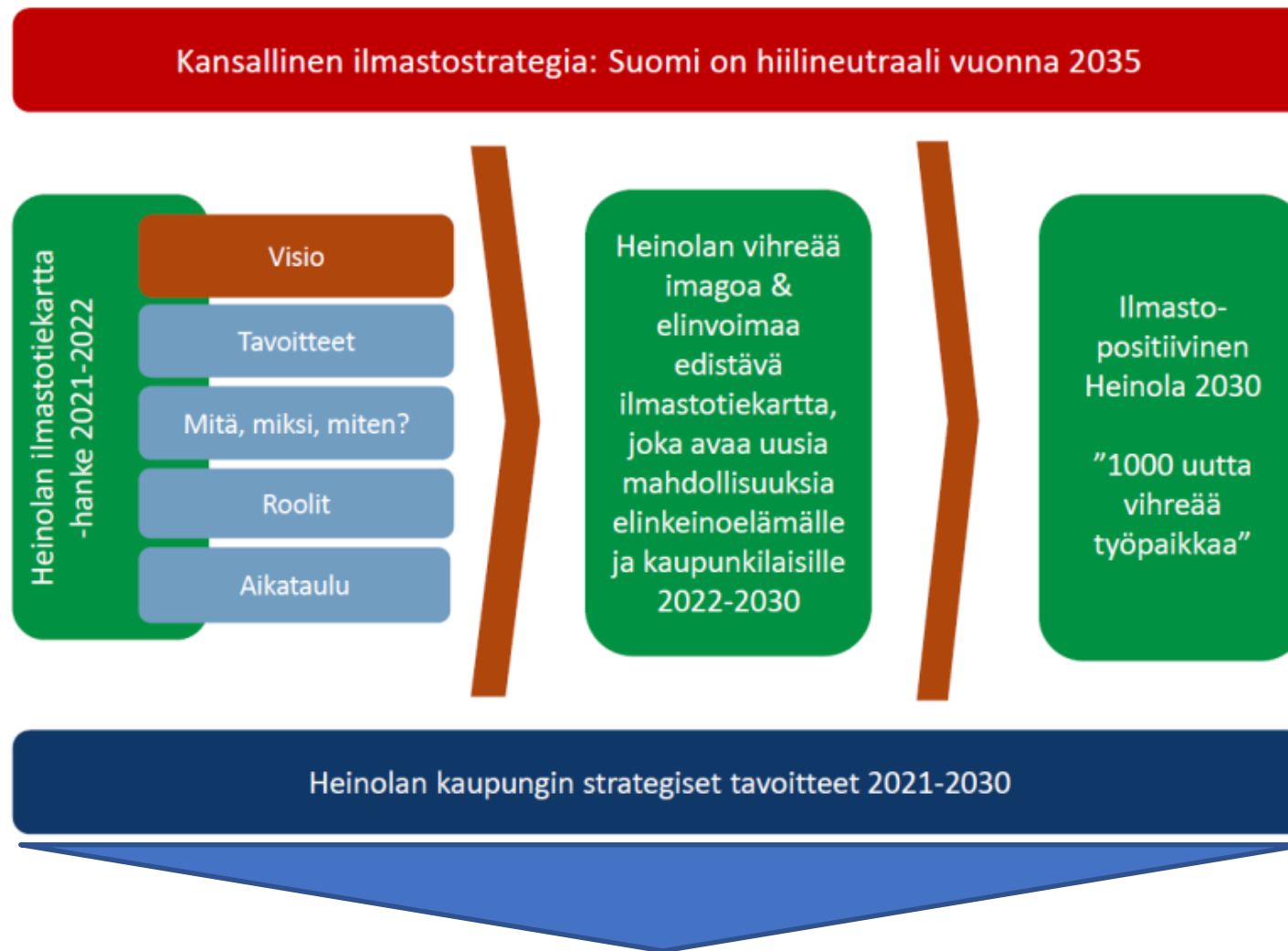

- 1) Kuntien energiatehokkuus-sopimukset (KETS)
- 2) Hinku-verkosto
- 3) Ilmava valmennus
- 4) **Päijät-Hämeen ilmastotiekartta**
- 5) Päijät-Hämeen ilmastokumppanuudet
- 6) Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimus 2021-2031

Lisäksi mm.

Yrityshankkeita, opinnäytetöitä, kehittämishankkeita

Heinolan ilmastotiekartta linkittyy kansalliseen ilmastostrategiaan

Ilmastotiekartan yhteys kaupungin strategiaan, tavoitteisiin ja mittareihin on keskeistä.

Heinola

Ilmastotiekartan toteutumista arvioidaan kolmella tavalla

Heinola

European Union
European Regional
Development Fund

Hiilijalanjälki

Arvioidaan toimijoiden ja kaupungin hiilijalanjälki.

Lasketaan ilmastotiekartan ilmastoteoille / kehittämiskohteille arvio siitä, kuinka paljon ne vähentävät hiilijalanjälkeä.

Hiilikädenjälki

Ilmastotiekartan hankkeissa arvioidaan syntyvien ratkaisujen hiilikädenjälki.

Arvio tehdään verrattuna korvaaviin käytössä oleviin tuotteisiin tai palveluihin.

Huomioon voidaan ottaa esim.
Tehokkaampi materiaalien tai energian käyttö
Haitallisten materiaalien käytön välttäminen
Jätteen vähentäminen
Tuotteiden käyttöikä tai uusiokäyttö
Hiilensidonta ja -varastointi

Seurataan kädenjäljen syntymistä.

Elinvoiman edistäminen

Arvioidaan kuinka monta vihreää työpaikkaa ilmastotekojen/vihreän siirtymän ansiosta syntyy Heinolaan.

Arvioidaan, miten ilmastotiekartan avulla edistetään kaupungin elinvoimaa.

Tavoitteena on 1000 uutta vihreää työpaikkaa eli joko kokonaan uusia työpaikkoja tai nykyisten muuttumista vihreiksi.

ILMASTOTIEKARTTAAN KOOTTUJA TOIMENPITEITÄ JA KEHITTÄMISKOHTTEITA

Tehdään ilmastotavoitteet näkyviksi kaupungin käytännön toiminnassa

- 1) Toteutetaan energiansäästötoimenpiteitä julkisissa tiloissa vrt. valtakunnallinen sähkönsäästöohjelma. Otetaan oppeja hyvistä käytännöistä myös muilta kunnilta.
- 2) Edistetään ei-fossiilisia energiaratkaisuja; tuuli- ja aurinkovoimaa.
- 3) Edistetään ilmastoystävällistä liikennettä; lisää julkista työpaikkaliikennettä ja ilmaisen julkisen liikenteen kokeiluja, latauspaikkoja sähköautoille.
- 4) Otetaan ilmasto- ja kestävän kehityksen asiat huomioon kaupungin hankinnoissa.
- 5) Kaavoitetaan alueita sekä hiilinieluiksi että ei-fossiilisen energian tuottamista varten. Keskustelut käyntiin maanomistajien kanssa.
- 6) Toteutetaan Suomen parhaat pyöräilyreitit Heinolaan.
- 7) Järjestetään kierrätystä entistä toimivammaksi varhaiskasvatuksessa ja kouluissa, mikä toimii esimerkkinä koteihin.
- 8) Varmistetaan kestävän matkailun edistäminen. Vrt. myös vesilläliikkujien palvelut.
- 9) Autetaan yrityksiä ja kotitalouksia hankerahoituksen saamisessa ilmasto- ja muiden kestävän kehityksen ratkaisujen edistämiseksi.
- 10) Jatketaan korkeakouluyhteistyötä kiertotalouden ja ilmastoasioiden edistämiseksi.
- 11) Jatketaan ilmastokumppanuussopimusten tekemistä edelläkävijäyritysten kanssa Päijät-Hämeen liiton toimintamallin mukaisesti.
- 12) Viestitään kaupunkilaisille ja yrityksille ilmastoasioiden ja kestävän kehityksen merkityksestä.

Järjestys:	Kehittämiskohde:	Alustava aikataulu	Perusteluja	
	Tuuli- ja aurinkoenergian edistäminen, kelluvat aurinkovoimalat, Kymenvirran 'valjastaminen'	Selvittely käyntiin	Reuna-alueet hyötykäyttöön, energiaomavaraisuus, säästöt Ilmastoystävällisyys	
	Kaukolämmön kehittäminen ja hukkalämmön hyödyntäminen	Valmistelu käyntiin	Pienentää hiilijalanjälkeä, suurentaa hiilikädenjälkeä, luo vihreitä työpaikkoja	
	Energiatehokkuuden parantaminen ja säästöohjelma julkisiin rakennuksiin	Voidaan aloittaa heti	Vrt. sähkönsäästö-suositukset	
	Edistetään uusiutuvan energian käyttöä; maalämpö, vesistölämpö ja -jäähdytys	Talous-arvio 2023	Maksaa itsensä takaisin nopeasti	
	Hake- ja muu teollisuus, pieniä biovoimaloita Kalanjalostuslaitoksen sivuvirtojen hyödyntäminen		Jatketaan LAB/LUT- ja yritysysteistyötä	
	Kaikki ehdotetut kehittämiskohteet, paitsi pienydinvoimalat			

Tärkeys- järjestys:	Kehittämiskohde:	Alustava aikataulu	Perusteluja	
	Hyvät julkiset yhteydet Heinolasta ja takaisin	Aloitetaan valmistelu, heti	Yksityisautoilun ja päästöjen vähentäminen Syöttöliikenne juniin	Edunvalvonta- asia ja vetovoimatekijä
	Tehdään kokeilu ilmaisesta joukkoliikenteestä	Aloitetaan valmistelu syksyllä 2022		
	Tehdään Heinolasta kestävän liikkumisen ja logistiikan solmukohta eli hubi; biokaasu, sähkölataus, vety			
	Kehitetään kestävää vesiliikennematkailua ja vesillä liikkumista	Talousarvio 2023		
	Toteutetaan Heinolaan Suomen parhaat kevyenliikenteen/pyöräilyn reitit	Heti		
	Tuetaan etätyötä ja monipaikkaisuutta liikkumisen vähentämiseksi	Heti		

Tärkeys- järjestys:	Kehittämiskohde:	Alustava aikataulu	Perusteluja	
	Kehitetään kestäväää matkailua ja vesillä liikkumista, kootaan kestäväan matkailun klusteri	Heti		
	Hiilinielujen tunnistaminen, arviointi, luokittelu ja suojele	Valmistelu käyntiin 2022	Pientää hiilijalanjälkeä ja suurentaa hiilikädenjälkeä	Keskustelut maanomistajien kanssa käyntiin
	Luontomatkaillen suosiminen ja edistäminen markkinoinnin avulla Hiilineuraalit reitit kartalle	Heti	Heinolan luontomatkaillumahdollisuuksia pitää markkinoida enemmän	
	Toteutetaan Heinolaan Suomen parhaat kevyenliikenteen/pyöräilyn reitit	Heti		

**Tärkeys-
järjestys:****Kehittämiskohde:****Alustava
aikataulu****Perusteluja**

Paikallinen rakentamisen klusteri
vauhdittamaan hiilineutraalia
rakentamista

Luo vihreitä työpaikkoja
Edistää alueen työllisyyttä
ja yritysten menestymistä

Kaupungin
tulee näyttää
esimerkkiä
omissa han-
kinnoissaan ja
hankkeissaan

Toteutetaan asuntomessut
olemassa olevaa infraa hyödyntäen
ja kestävän kehityksen periaatteiden
mukaisesti.

Valmistelu
käyntiin

Hiilineutraalirakentaminen
on tätä päivää

Vähähiilisen rakentamisen
kokonaisratkaisut
Puukerrostalo Vierumäelle
Niemelän ranta, puupohjainen
asuinalue - Puuheinola

Valmistelu
käyntiin 2022

Otetaan
huomioon
Niemelän
alueen
aloitetussa
kehittämisessä

Tärkeysjärjestys:	Kehittämiskohde:	Alustava aikataulu	Perusteluja	
	Kierrättävä kaupunki, lisää asennekasvatusta; varhaiskasvatus ja koulut näyttämään esimerkkiä ekologisesta toiminnasta. Tavoitteena roskaton kaupunki, lajittelupisteiden lisääminen, minikierrätyspisteet, biojätteen kierrätys ja hyödyntäminen, kotitalouksien ja yritysten kierrätys; näkyvät pilotit ja kampanjat	Kevät 2023, Talousarvioon 2023	Hävikin vähentäminen, näytetään, että välitetään.	
	Vähähiilisen ruoan ja juoman Heinola			
	Hävikkiruokaravintola Heinolaan Tarvitaan osaava yrittäjä			
	Jatketaan yhteistyötä yritysten ja LAB/LUT-korkeakoulun kanssa bio- ja kiertotalouden edistämiseksi	Valmistelussa	Edistää mm. sivuvirtojen hyödyntämistä	Selvitys- ja tutkimushankkeita käynnissä

ILMASTOTIEKARTAN TERMEJÄ

Ilmastotiekarttaan liittyy paljon käsitteitä

Keskisiä käsitteitä 1/3

Käsite	Selitys
Hiilineutraalius	Hiilineutraalius tarkoittaa tilannetta, jossa hiilidioksidipäästöjä tuotetaan korkeintaan sen verran, että ne voidaan sitoa ilmakehästä hiilinieluihin. Maailman tärkeimmät hiilinielut ovat metsät ja valtameret.
Hiilijalanjälki	Ihmisen toiminnan aiheuttamia hiilidioksidipäästöjä. Hiilijalanjälki voidaan määrittää yritykselle, organisaatiolle, toiminnalle tai tuotteelle.
Hiilikädenjälki	Hiilikädenjälki kuvaa tuotteen, prosessin tai palvelun ilmastohyötyjä sen käyttäjälle. Valtio, yritys, yhdistys kuin yksittäinen ihminenkin voi luoda hiilikädenjälkeä. Kun esim. yritys tuottaa hiilikädenjälkeä asiakkaalleen , asiakas pystyy alentamaan omaa hiilijalanjälkeään.
Hiilinielu	Toiminto, joka poistaa ilmakehästä hiilidioksidia. Hiilinielu voi olla joko luonnollinen, kuten kasvava metsä tai meri, kemiallinen tai keinotekoinen esim. kehitettävät teknologiat.

Ilmastotietokarttaan liittyy paljon käsitteitä

Keskisiä käsitteitä 2/3

Käsite	Selitys
Kiertotalous	Kiertotaloudessa tuotteet ja materiaalit ja niihin sitoutunut arvo kiertävät taloudessa mahdollisimman pitkään. Näin tuotanto ja kulutus synnyttävät mahdollisimman vähän jätettä ja hukkaa.
Kuntien energiatehokkuussopimus (KETS)	Vapaaehtoinen sopimus, joka on valtion ja toimialojen keino täyttää Suomelle asetetut kansainväliset energiatehokkuusvelvoitteet ilman uutta lainsäädäntöä tai muita pakkokeinoja. Sopimuksen tavoitteena on energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian lisääminen kuntien kiinteistöissä, julkisessa valaistuksessa sekä ajoneuvoissa. Vastaavia sopimuksia on myös monille muille toimialoille.
MAL	Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukset (MAL) ovat sopimuksia, jotka valtio solmii suurimpien kaupunkiseutujen kanssa tavoitteena yhdyskuntarakenteen ohjaus kestävän kehityksen mukaisesti.

Ilmastotietokarttaan liittyy paljon käsitteitä

Keskisiä käsitteitä 3/3

Käsite	Selitys
Ilmastoposiitivisuus	Ilmastoposiitivisuus estää tai hidastaa ilmastonmuutosta, jolloin vaikutus on yhteiskunnan näkökulmasta positiivinen. Käytännössä hiiltä sidotaan tällöin enemmän kuin sitä päästetään ilmakehään eli päästöt ovat negatiiviset. Esimerkiksi ilmastoposiitiivisen kaupungin voi ajatella muuttavan alueensa nettovaikutuksen ilmastoja lämmittävästä sitä viilentäväksi.
Vaihtoehtoiset / kestävät / puhtaat käyttövoimat	Bensiinin ja dieselin korvaavia käyttövoimia, kuten sähkö, biokaasu, vety, etanoli ja uusiutuva diesel.
Välittömät ja välilliset päästöt	Kuntien kasvihuonekaasujen laskennassa käytetty jako, jossa välittömiä päästöjä ovat kunnan alueella syntyvät päästöt ja välillisiä päästöjä tuotannon ja kulutuksen päästöt, jotka syntyvät kunnan ulkopuolella.

ILMASTOTEOT RAKENTAVAT LASTEN TULEVAISUUTTA